

TEKST: STÉPHANIE STAÏESSE EN ACE COPPIETERS – FOTO'S: PIXABAY

STAPPEN DIE ERTOE DOEN...

EINDELIJK EEN LEVEN MET EEN DAK BOVEN HET HOOFD

NAAR AANLEIDING VAN DE DISCUSSIE DIE ONTSTAAN IS ROND DE "VERMARKTING" VAN DE DAKLOZENOPVANG, GING FRANK OP PAD EN INTERVIEWDE EEN AANTAL (EX)-DAKLOZEN. Wat helpt dak- en thuislozen uit hun situatie? Wat houdt hen eerder op straat? Wat nemen/dragen ze er achteraf uit mee? We lieten hen vrijuit spreken over hun ervaringen in en uit de dakloosheid.

Hoe werd je dak- of thuisloos?

A.: Op een avond kwam ik twee jonge daklozen tegen en raakte aan de praat. Ik vond het mijn plicht om iets voor ze te doen. Ik nam ze mee, gaf ze te eten en liet ze douchen. Ze wisten mij te overtuigen om een studio voor hen te huren zodat ze hun zaken in orde konden maken en zouden me later terugbetalen. Dat deden ze niet. Ik kwam in de problemen met mijn eigen huur en werd uit mijn woning gezet.

W.: Ik woonde met verschillende mensen in een huurhuis, ik werkte toen als loodgieter. Op een dag is dat huis afgebrand. Ik had niets meer, ik had enkel nog de vuile werkklaren die ik aan had. Ik kreeg heel snel een noodwoning, 18 maanden zat ik in Nieuw Gent, maar had geen job meer. Na de heropbouw, konden we allemaal terug naar het Rabot. Maar na 6 maanden had de eigenaar het huis verkocht en moesten we er allemaal terug uit. Ik kwam zo op straat terecht. Ik heb overal geslapen: in openlucht, bij vrienden, ik woonde een tijdje in een garagebox... gedurende heel die periode (10 jaar) wisten niet veel mensen dat ik eigenlijk op straat leefde. Je zag nooit aan mij dat ik dakloos was, het ging ook niemand aan. Ik zorgde altijd dat ik proper was. Ik ging vaak naar het "Huis van Hygiëne" of het "SOC" (CAW- inloopcentrum) voor een douche en om mijn kleren te wassen en ik paste mij altijd aan de situatie aan.

J.: In 2005 kwam ik naar België, ik was met mijn gezin uit Iran gevlucht. We hebben een beetje overal gezeten: Hasselt, Charleroi, Brussel. Op een bepaald moment kwam ik alleen te staan en ben ik naar Gent vertrokken, ik ben hier gebleven. Ik had geen verblijfspapieren, daardoor kon ik geen werk vinden en moest op straat slapen. Tien dagen per maand kon ik naar de nachtopvang, de andere dagen sliep ik in het park, in wassalons, in verschillende panden, in het Sint-Pietersstation tot sluiting... zelfs in de inkomhal van appartementsgebouwen. Sommige mensen zeiden er niets over en lieten mij slapen, anderen belden direct de politie. Ik kon heel soms bij iemand slapen of ergens een douche nemen...

Welke stappen hielpen jou uit je situatie?

J.: Ik ben vrijwilligerswerk beginnen doen op 'De Site' in ruil voor Torekes (complementaire wijkpunt Rabot). Ik kwam via 'De Tinten' iemand tegen die een huisbaas kende die

kamers verhuurde. Ik heb toen mijn Torekes opgespaard (en gewisseld voor cash) tot ik de garantie voor een kamer kon betalen (600 euro). Torekes ruilen voor cash mag eigenlijk niet, maar ik kon niet anders. Nu woon ik al 8 jaar in dat kamertje en betaal € 300 per maand.

Om mijn huurgeld te betalen bood ik mezelf aan in nachtwinkels om kleine klusjes op te knappen. Zo kreeg ik

voedsel en soms een beetje geld. Maar het lukt niet altijd, slechts sommige winkeliers staan ervoor open. Ik heb wel het geluk dat ik geen drank of drugs gebruik.

Die huisbaas heeft mij ook geholpen toen ik zonder papieren opgepakt werd en in het gesloten asielcentrum zat. Hij heeft mij bezocht en is in mijn voordeel komen spreken bij de dienst vreemdelingenzaken. Ik heb twee maanden in het centrum vastgezet en hij heeft gedurende die periode mijn kamer vrijgehouden. Hij begreep mijn situatie en ik mocht achteraf mijn huur betalen. Hij wist dat ik het altijd bij elkaar kon krijgen. Dankzij de hulp van 2 advocaten (pro-deo) kreeg ik eindelijk papieren en kon ik blijven.

W.: Ik stond al 12 jaar op de wachtlijst voor een sociale woning. Er was eens een televisieploeg van de VRT naar het Rabot gekomen om mij een paar dagen te volgen. Die waren bij mij terecht gekomen via Samenlevingsopbouw, waar ik toen vrijwilligerswerk deed en waar ik 's nacht in de container mocht slapen. Ik zorgde er met mijn riek voor dat er niet te veel vandalisme was op het terrein. Ik zat daar goed als nachtwaker, ik had verwarming, ik had een paar koelkasten, ik had water om me te wassen... De

“Op straat had ik geen verplichtingen, nu MOET ik van alles en nog wat”

maandag na de uitzending kreeg ik een telefoon van een sociale huisvestingsmaatschappij, waar ik zelfs niet ingeschreven was. Ze hadden de uitzending gezien en hadden direct een appartement voor mij, in Sint-Denijs... Ik mocht diezelfde dag al gaan kijken. Het was wel nog niet in orde, er was geen stromend water en geen gasaansluiting. Terwijl ze het renoveerden, heeft het OCMW (Witte Molenstraat) voor mijn huurwaarborg snel een voorschot kunnen regelen. Die wilden me na 10 jaar snel van straat en nu woon ik er ondertussen 5 jaar. Die woningmaatschappij heeft eigenlijk buiten hun eigen procedures gehandeld.

Welke zaken hebben je niet geholpen?

W.: Weet je in Gent is er nu veel meer voor daklozen, vroeger was dat anders. Er was vroeger de opvang in Nieuw-Gent, je moest daar staan en een kaart uit een kaartspel trekken, trok je die dag zwart dan kon je binnen, rood terug op straat. Nu kan je naar 'de Pannestraat', het 'SOC' (beide CAW- inloopcentra), naar de broeders (Huize Triest), naar de Witte Molenstraat (OCMW), de voedselbedelingen, warme maaltijden, de nachtopvang... Je blijft overleven van de ene naar de andere plaats. Ik ken al die plaatsen, maar veel mensen niet.

J.: Ik zat al bijna 2 jaar op mijn kamer en ik wachtte al die tijd op de wijkagent. Ik begreep echt niet waarom ik er geen domicilie kon zetten. Ik had een adres nodig om werk te vinden of een uitkering te krijgen. Interims wilden mij geen werk geven als thuisloze zonder papieren.

W.: Ik heb twaalf jaar op een wachtlijst voor een sociale woning gestaan. Elk jaar moest ik terug een aanvraag doen zonder resultaat. Dat was in de tijd toen de eerste woonblokken aan Rabot leeggehaald werden, waardoor ik telkens vanachter op de lijst kwam te staan, want die (zittende) bewoners hadden voorrang. Mijn schulden heb ik ook vanop straat gemaakt. Toen ik in een garagebox leefde kon ik geen referentieadres en dus geen leefloon van het OCMW krijgen. Daardoor was ik gedwongen mijn stempelgeld te behouden, waar ik als dakloze eigenlijk geen recht op had. Ik wist dat wel maar mijn assistente zei; laat ze maar doen, zo lang het duurt. Het duurde jaren en op een dag belde ze mij, er was een brief van de RVA. Ik moest meer dan honderdduizend euro terugbetalen. Ja, wadde!? Ik kon toen niet in collectieve (schuldenregeling), maar wel in budgetbeheer. Eerst ging dat traag, ik betaalde enkel de intrest terug. Nu betaal ik zoveel mogelijk af. Ik wil die schuld snel weggrijpen. ▶▶▶

►►► **Hoe voel je je nu?**

J.: Toen ik op straat leefde had ik weinig verplichtingen. Ik had geen boetes, moest mijn huur niet samenschrapen, geen schulden, geen druk. Ik had een gevoel van vrijheid, maar nu heb ik veel verplichtingen en stress. Van zodra ik de Belgische nationaliteit had viel mijn belangrijkste steun (De Tinten) weg, dat vond ik veel te snel. Soms denk ik dat het leven beter was op straat maar dat is natuurlijk niet zo. Ik ondervind veel problemen om een goede job te vinden, er wordt erg gefocust op het correct spreken van de Nederlandse taal, ik beheers die, maar niet perfect. Dat voelt aan als discriminatie want de autochtone bevolking spreekt ook geen goed Nederlands. Na vier jaar zien mijn dagen er nog altijd min of meer hetzelfde uit, koffie in het inloopcentrum, aanschuiven voor soep, voedselpakketten. Ik heb nadat alle betalingen gedaan zijn € 120 per maand over.

W.: Ik ben vrij gelukkig, altijd bezig. Dat was ik op straat eigenlijk ook. Dankzij mijn budgetbeheer heb ik niet echt geldzorgen, ik blijf daar gewoon in, ook wanneer mijn schuld afbetaald is. Mijn sociale woning is nu mooi gerenoveerd en ik zit daar goed. Na alle betalingen; huur, EGW, schuld... hou ik wat leefgeld over en krijg daarnaast ook nog geld voor het vele vrijwilligerswerk dat ik doe.

Denk je dat de kans bestaat dat je later opnieuw dakloos wordt?

J.: Nu ik de Belgische nationaliteit heb verwacht ik dat niet. De huur betalen is het eerste wat ik doe, elke maand. Via "de Tinten" heb ik veel nuttige contacten gelegd: mijn advocaat, contact met landgenoten, mijn huisbaas... Ik volg nu al een hele tijd Nederlands les in het "CVO Gent" (Abeelstraat) en zit ondertussen in groep vier.

Ik deed ook een metaalopleiding via de VDAB en stages. Ik wacht op een job als 'artikel 60'.

W.: Nee en indien toch; so what?! Ik trek mijn plan! Ik zit bij veel dingen: OCMW, 'KAA Gent Foundation' (Voetbal in de stad), de palliatieve van St. Lucas, ... Ik ken véél mensen en véél mensen kennen Wimpe, ik trek mijn plan.

Heb je zelf geprobeerd om andere thuislozen te helpen?

W.: Vaak zelfs. Ik ben ondertussen "Sociale Gids" bij het OCMW. Maar, niet iedere dakloze wil hulp. Sommigen help ik gewoon aan gratis eten en kledij, vertel ze hoe ze hun plan kunnen trekken. Bij anderen zorg ik dat ze bij de juiste dienst een gesprek kunnen hebben, ik ken die wereld goed. Maar ik kan ze niet forceren, ik ben geen rechtbank of politie. Ik ben ook geen sociaal-assistent, ik verplicht niemand iets. Alles (OCMW en CAW) is gesloten na 16:00 uur, ik ben dag en nacht open. Ik laat wel nooit bij mij overnachten, dat mag niet in een sociale woning.

J.: Ja ik heb al mensen laten slapen bij mij en in het begin was het goed maar na een paar weken waren ze weg. Ze hadden ook veel zaken uit mijn kamer meegenomen, ik doe dat niet meer. Maar ik ga nog altijd naar de Pannestraat en naar het SOC (CAW-inloopcentra) dus ik heb nog veel contact met thuislozen. Weet je, ik voel me erg opgelucht nu ik dit interview voor jullie heb kunnen doen, blij dat het er eens uit is.

Met dank aan: Jamali, Wim(pie) en de vele dak- en thuislozen die wij tegenkomen in onze praktijk. Wij trachten hen waar mogelijk te steunen en te helpen op weg naar een betere levenssituatie. Wij onderzoeken in de toekomst op welke manier we dat binnen Samenlevingsopbouw Gent kunnen vrijwaren en eventueel uitbreiden. ■

